Abay Kazak Devlet Pedagoji Üniversitesi 6D010100 – Okulöncesi Eğitim Anabilim Dalında Doktor (PhD) ünvanını (akademik derece) almak üzere hazırlanan doktora öğrencisi Meruyert Shauyenova'nın "U.Keykavus'un Kabusnamesinde Yer Alan Pedagojik Fikirler Temelinde Okulöncesi Kurum Uzmanlarının Yetiştirilmesi"konulu tez çalışması hakkında

REFERANS MEKTUBU

Kardeş Kazakistan devletinin önemli mevzuatlarından biri olan K.C. Kültürel ve Etnik Beyannamesi'nde: "Devlet bağımsızlığının güçlendirilmesi milli kültür geleneğinin devam ettirilmesine, tarihi mirasların geliştirilerek eğitim aracına dönüştürülmesine ve milletler çıkarı ile birliğinin bir noktada buluşturulmasına odaklanması gerektiği" belirtilmiştir. Ben, bu fikrin ne kadar önemli olduğunu vurgulamak istiyorum. Kazakistan'da milli kültürün geliştirilmesi ve manevi mirasların güncelleştirilmesi konusu üzerine büyük ilgi gösterilmesinden dolayı Tez Danışmanı olarak doktora öğrencisi Meruyert Shauyenova'nın bu konuyu tercih ettiğini olumlu olarak değerlendiriyorum.

Günümüzde Pedagoji bilimi, pedagoji uzmanlarının insani değerlerini, manevi ve vatanseverlik duygularını, yüksek pedagojik kültürü koruyucu ve mesleki oluşumunu temin edici araç-gereçler (yöntemler) aramaktadır. Ortaçağ Türk bilim adamlarının (ulema) pedagojik mirasları geleneksel kültürün çok önemli unsurlarından biridir. Dolayısıyla doktora öğrencisi Meruyert Shauyenova, Ortaçağdaki önemli eserlerden biri olan "Kabusnamenin" pedagojik potansiyelinin okulöncesi kurum uzmanlarının yetiştirilmesi sürecinde kullanmanın önemini ortaya koyabilmiştir. Çünkü geleneksel pedagojinin başlangıcı olarak bilinen Ortaçağ filozofları El-Farabi, İbn-i Sine, Kaşkarlı Mahmud, Ahmet Yesevi, Yusuf Hashacip, U.Keykavus eserlerinde yer alan pedagojik fikirler milli eğitimin içeriğinin genişletilmesinde ve vatanseverlik duyguya odaklanan eğitimin geliştirilmesinde bir dayanak olabilmektedir. Bu bağlamda U.Keykavus'un pedagojik fikirler sistemi birey gelişiminin fiziki değerlerden insani değerlere kadar tüm alanlarını kapsamaktadır.

Araştırmacı Meruyert Shauyenova, tez çalışmasını hazırlama sırasında araştırma sorunları ile ilgili yurt içi ve yurt dışı bilim adamlarının eserlerini ele alarak teorik materyalleri detaylı bir şekilde incelemiştir. Bu ise doktora öğrencisine araştırmanın hedeflerini net bir şekilde belirlemesine neden olmuştur. U.Keykavus'un "Kabusname" adlı eseri pedagojik miras olarak yazarın çeşitli fikirlerinin insani değerler ve Kazak halkının milli pedagojisi ile olan bağlantısını ortaya koymuştur. Adalet, dürüstlük, ahlak, akıl, şeref, emek, aile, ekonomik eğitim ve üretim, sağlıklı hayat tarzı vb. fikirler üzerinde durarak sistemli bir şekilde inceleme yapmıştır. "Kabusname" eserinin pedagojik değeri ile Keykavus'un pedagojik yönleri bilimsel açıdan detaylı olarak örneklerle ispatlanmıştır. Bu ise araştırmacının verimli çalışmalarının sonucunu ve konuyu büyük hazırlıkla ele aldığını göstermektedir.

T.C. GAZİ ÜNİVERSİTESİ GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI 1923

Ayrıca sözkonusu araştırma doktora öğrencisinin araştırma yöntemlerini çok iyi kullandığını ve okulöncesi eğitim teorisi ile pratiği konularını mesleki açıdan ele alma düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Araştırma sırasında elde edilen sonuçlar teorik ve pratik açıdan büyük önem taşımaktadır. Tez çalışmasında önerilen fikir ve görüşler deneyimsel (uygulamalı) nitelik taşımaktadır. Dolayısıyla okulöncesi eğitim kurumlarında eğitim sürecinin geliştirilmesinin yanı sıra yüksek öğretim kurumlarında uzman yetiştirme sürecinin geliştirilmesi açısından gelecek uzmanların insani değerleri ile mesleki niteliklerini geliştirmenin yeni yönlerini kapsayan bilimsel ve metodolojik temel olarak değerlendirilmektedir.

Sözkonusu tez çalışması bu konuda ele alınan önemli çalışmalardan biri olup, pedagoji bilimi alanındaki güncel meseleleri içermektedir. Doktora öğrencisi Meruyert Shauyenova kendi tez çalışmasında daha önce detaylı olarak incelenmemiş yeni bilgileri ele alarak çok önemli meselelere değinmiştir. Okulöncesi kurum uzmanlarının yetiştirilmesi sürecinde Ortaçağ filozofu U.Keykavus'un pedagojik fikirlerinin kullanılması ile ilgili önemli fikirleri ortaya koymuştur. Tez çalışmasında ele alınan konular ve kullanılan kaynaklar tez çalışmasının pratik değerinin yüksek olduğunu belirtmektedir. Çünkü araştırma sonucunda alınan teorik düşünceler ile pratik öneri ve teklifleri yeni araştırmalar çerçevesinde kullanılabilir. Genel olarak bu tez çalışmasında araştırmacı çeşitli bilim alanında yapılan araştırma çalışmalarını detaylı bir şekilde inceleyerek başarılı sonuçlara ulaşabilmiştir. Bu ise araştırmacı Meruyert Shauyenova'nın konu üzerinde etkin bir çalışma yaptığını ve yoğun çalışmalarının sonucunda da yararlı bir çalışma ortaya koyduğunu göstermektedir.

Sözkonusu tez çalışması bitmiş durumda ve ulaşım noktasına gelen bilimsel bir çalışma olarak değerlendirilebilir. Araştırmacı ulusal ve uluslararası konferanslarda konu ile ilgili olarak bildiriler sunmuş ve yabancı dergilerde makaleler yayınlamıştır.

Sonuç olarak araştırmacı Meruyert Shauyenova'nın "U. Keykavus'un Kabusnamesinde Yer Alan Pedagojik Fikirler Temelinde Okulöncesi Kurum Uzmanlarının Yetiştirilmesi" konusu üzerinde detaylı bir araştırma yapmış ve bilimsel açıdan çok değerli bir çalışma ortaya koyabilmiştir.

Dolayısıyla tez çalışmasının teorik ve pratik öneminin "Akademik Derece Verme Kuralı" gerekçelerine uygunluğunu dikkate alarak, doktor akademik ünvanının (derece) verilmesi için araştırmacı Meruyert Shauyenova'nın hazırlamış olduğu tez çalışmasının Abay Kazak Milli Pedagojik Üniversitesi bünyesindeki 6D010100 - Okulöncesi Eğitim Anabilim Dalı Tez Kurulunda savunulmasını öneriyorum.

Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ
Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi
Yabancı Tez Danışmanı

T.C. GAZİ ÜNİVERSİTESİ GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI 1923

6D010100 - "Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу" мамандығы бойынша PhD философия докторы дәрежесін алу үшін жазған Шауенова Меруерт Ауесхановнаның «У.Кайқауыстың «Қабуснамасындағы» педагогикалық идеялары негізінде мектепке дейінгі ұйым педагогтарын даярлау» тақырыбындағы докторлық диссертация жұмысына шетелдік ғылыми кеңесшісінің

ПІКІРІ

Бауырлас Қазақ Елінің маңызды нормативтік құжаттарының бірі ҚР-ның мәдени-этникалық тұжырымдамасында "... мемлекет тәуелсіздігін нығайту ұлттық мәдени дәстүр жалғастығына, тарихи мұраларды жандандырып тәрбие құралына айналдыруға, халықтар мүддесі мен бірлігінің тоғысуына негізделуі керек" деп көрсетілген. Мен бұл идеяның қаншалықты маңызды екендігін түсінемін әрі Қазақстанда ұлттық мәдениетті жаңғырту мен оның рухани мұраларын өзектендіру мәселесіне белсенді қызығушылық пен қажеттілік байқалып отырғандығына байланысты өз жетекшілігімдегі докторант Шауенова Меруерттің тақырып таңдаудағы қадамын оң бағалаймын.

Қазіргі педагогика ғылымының маңызды бағыты педагог тұлғасының ізгілітік құндылықтарды, рухани-адамгершілік қасиеттерді, жоғары педагогикалық мәдениетті сақтаушы кәсіби қалыптасуын қамтамасыз ететін құралдарын іздеуде. Ал, ортағасырлық түркі ғұламаларының педагогикалық мұралары дәстүрлі мәдениеттің элементі ретінде ерекше тәрбиелік сапаға ие. Осыған орай, докторант Меруерт Шауенова, болашақ педагогтың адамгершілік тұлғасын қалыптастыруда ортағасырлық туынды «Қабуснаманың» педагогикалық әлеуетін болашақ МДҰ педагогтарын даярлау үдерісінде пайдаланудың маңыздылығын әрі өзектілігін ұғына білгендігі деп түсінемін. Өйткені, дәстүрлі педагогиканың бастауы саналатын ортағасырлық ғұлама-ойшылдар әл-Фараби, ибн Сина, М.Қашқари, А.Яссауи, Ж.Баласағұни, У.Кайқауыс т.б. мұраларындағы педагогикалық идеялар ұлттық тәрбиенің мазмұнын кеңейтіп, болашақ ұрпақты елжандылық, патриоттық рухта тәрбиелеудің тірегі. Ал, Унсурулмаоли Кайқауыстың педагогикалық идеяларының жүйесі, өнегелік тұрғыдан ұсынылған құбылыс ретінде, тұлға дамуының барлық саласын – физикалықтан адамгершілік-өнегелікке дейін қамтитындықтан, жан-жақты болып табылады.

Зерттеуші Меруерт Шауенова диссертация жұмысын орындау барысында зерттеу проблемасына қатысты шетелдік және отандық ғылыми еңбектерді терең зерттеп, теориялық материалдарды жан-жақты талдап, жинақтай білген. Бұл әрине, докторантқа зерттеу жұмысының мақсаты мен міндеттерін нақты анықтай білуіне себеп болған.

Әсіресе, У.Кайқауыстың «Қабуснамасы» педагогикалық мұра ретінде, ондағы автордың сан-қырлы тағылымдық идеяларының жалпыадамзаттық құндылықтармен және қазақ халқының ұлттық педагогикасымен сабақтастығы ашылған. Имандылық, адамгершілік, ақыл-ой, отбасы, еңбек, экономикалық тәрбиелері мен өнеркәсіп, салауатты өмір салты т.б. идеяларына жеке-жеке

тоқталып, жүйелі талдау жасалған.

«Қабуснаманың» педагогикалық құндылығы мен оның авторы У.Кайқауыстың ағартушылық-педагогтік қыры ғылыми тұрғыдан толық және дәйекті мысалдармен дәлелденген. Бұл әрине, зерттеушінің табанды еңбегінің нәтижесі әрі осы тақырыпқа үлкен дайындықпен келгендігін дәлелдейді.

Сонымен қатар, жүргізілген зерттеу докторанттың ғылыми зерттеу әдістері кешенін жақсы білетіндігін, ғылыми ізденістер жүргізуге дайындығы мен мектепке дейінгі білім беру теориясы мен практикасы мәселелеріне кәсіби тұрғыдан келу деңгейінің жоғарылығын көрсетеді.

Автор тарапынан зерттеу негізінде алынған нәтижелер жоғары теориялық құндылыққа және практикалық маңызға ие. Жұмыста ұсынылған пікірлер мен ұсыныстар тәжірибелік-бағдарлы сипатқа ие. Сондықтан, мектепке дейінгі білім беру ұйымдарындағы оқу процесін жетілдіру үшін де, қазіргі заманғы ЖОО-да болашақ педагогтарды даярлау процесін жетілдіру үшін де, болашақ педагогтың адамгершлік-тұлғалық қасиеттері мен кәсіби сапаларын дамытудың жаңа нақты шешімдерін қамтитын жақсы ғылыми-әдістемелік негіз болып табылады.

Жалпы алғанда, Меруерт Шауенованың зерттеу жұмысы негізінде болашақ тәрбиешілерді даярлаудың оқу-тәрбие үдерісінде ортағасырлық ойшыл У.Кайқауыстың педагогикалық идеялары негізінде студенттердің адамгершілік қасиеттері мен арнайы кәсіби сапаларын жетілдіру міндетін және студенттердің ұлттық мәдениеті мен тарихи құндылыктарға деген қызығушылықтары мен құрметін дамытуға арналған ғылыми-практикалық ұсыныстарды әзірлеу міндетін шешуге болады. Сондықтан, Меруерттің жұмысы ғылыми-біліктілік тұрғыдан жақсы ойластырылған жұмыс болып табылады.

Жұмыстың құрылымы қойылған мақсаттар мен міндеттерге сәйкес келеді. Алынған нәтижелер сенімді, қорытындылар негізделген.

Аталмыш диссертациялық жұмыстың мазмұны жағынан толық аяқталған жұмыс деп бағалауға болады. Докторант республикалық және халықаралық конференцияларда тақырыпқа байланысты баяндамалар жасап, шетелдік журналдарда мақалалар жариялаған.

Сондықтан да, диссертациялық жұмыстың теориялық және практикалық маңыздылығының «Академиялық дәреже беру Ережесінің» талаптарына сай келетіндігін назарға ала отырып, доктор (PhD) академиялық дәрежесінің берілуі үшін ізденуші Меруерт Шауенованың «У.Кайқауыстың «Қабуснамасындағы» педагогикалық идеялары негізінде мектепке дейінгі ұйым педагогтарын даярлау» тақырыбында дайындаған диссертациялық жұмысын Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің құрамындағы 6D010100 - "Мектепке дейінгі оқыту және тәрбиелеу" мамандығы бойынша Диссертация қорғау Кеңесінде қорғауды ұсынамын.

Шетелдік ғылыми кеңесшісі
Түркия (Анкара қ.),
Гази университетінің
Профессор. Докторы. **Юджел Гелишли**

Город Алматы. Второе мая две тысячи девятнадцатого года. Перевод документа с турецкого языка на казахский язык выполнен переводчиком **Сеферовой Кристиной Нажмутдиновной.**

Подпись ____

____

Я, Зульярова Гульназа Алимжановна, нотариус г. Алматы, лицензия № 0003240, выдана Комитетом регистрационной службы оказания правовой помощи Министерства юстиции РК от 02.02.2011 г. свидетельствую подлинность подписи переводчика Сеферовой Кристины Нажмутдиновны. Личность переводчика установлена, дееспособность и полномочия проверены.

Зарегистрировано в реестре за № 1481
Взыскано по ставке государственной пошлины
Нотариус